

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: *oponent*

Autorka práce: Christian Horák

Název práce: Ritualizované chování českých golfistů

Vedoucí práce: Mgr. Ivan Cuker

Oponent: doc. Jakub Grygar, Ph.D.

Navržené hodnocení: E

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Christian Horák formuluje cíle práce a výzkumnou otázku na několika místech v textu. Hned v úvodu (s. 9) píše, že chce studovat ritualizované chování českých golfistů. K tomu se dále vrací na s. 22, když jako cíl práce uvádí vysvětlení ritualizovaného chování, a, nově, i jeho ovlivňování habitem hráčů / jak ritualizované chování ovlivňuje habitus hráčů (z autorovy formulace není jeho záměr zřejmý).

Samotná výzkumná otázka je prvně formulována až na s. 22 (na konci 2/3 textu!), kde je formulována takto: Jak golfisté vnímají vlastní ritualizované chování při hraní golfu?

Výzkumná otázka je členěna do následujících podotázek:

- Jaké rituály můžeme u golfistů pozorovat?
- Jakou hodnotu rituálům golfisté přisuzují?
- Uvědomují si golfisté své rituální chování?
- Jak rituály souvisí se samotným habitem golfistů?

Závěry práce jsou k této výzkumné otázce i k cílům práce vztaženy, alespoň nakolik je to navzdory méně zdařilé formulaci výzkumné otázky možné (patrně lépe než "jak vnímají" by bylo lepší hledat odpověď "zda vnímají" nebo "jak hodnotí, reflektují..."). Obdobně by si zasloužil revizi cíl práce "studium ritualizovaného chování *českých golfistů*" (zvýraznil JG). Z textu práce se nezdá, že by byl důvod se domnívat, že se rituály golfistů konstituují v různých národních prostředích odlišně. Pokud by byla omezená mezistátní mobilita golfistů nebo přeshraniční šíření informací o hře, byl by důvod se domnívat, že v relativně uzavřeném prostředí může k takovému odlišnému vývoji docházet. Nic z toho však autor nepotvrzuje.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Práce je opřena o zdařilý výběr literatury, včetně relevantních zahraničních titulů. Škoda, že autor s literaturou pracuje značně selektivně. To platí především o minimálním využití Wacquanta, kdy rozpracování konceptu tělesného habitu ve vztahu k ritualizovanému jednání by práci poskytlo

analyticky hlubší rozměr.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Metodologická část práce není dostatečně zpracována. Autor se rozhodnul vytvářet data prostřednictvím etnografie a autoetnografie doplněné o výzkumné polostrukturované rozhovory, přičemž v textu přesvědčivě zdůvodňuje volbu právě těchto metod vytváření dat. V práci však etnografický ani autoetnografický materiál není vůbec prezentován. Jediná data, která jsou čtenáři předložena, jsou tak dílčí citace z výzkumných rozhovorů.

Prezentovanou analýzu tak nelze číst s oporou v datech, protože ta nejsou v textu prakticky představena.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Autorova argumentace nevychází z analytického rozboru studovaného jevu, ale z šablonovitého roubování pozorovaného dění a zaznamenaných výpovědí do předem, na základě studia literatury identifikovaných kategorií a pojmů. To by samo o sobě nebylo nutně slabinou textu, pokud by tato práce byla vytvořena a argumentována na základě jasně představených dat. Ty však, podobně jako argumentace, v práci prakticky vidět nejsou.

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Formální náležitosti práce mají standardní úroveň.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Představená práce se v mnoha svých částech opírá o nadhozené, avšak blíže neargumentované teze. Christian Horák tak například tvrdí, že a) dochází k růstu ritualizovaného chování ve sportu; b) tento nárůst rituálů přímo souvisí se slábnoucí rolí náboženství v moderních a postmoderních společnostech. Sport je tak náhradou náboženství. (Str. 9) Jakkoli jsou rituály vlastní všem náboženstvím, není jasné, proč by zrovna rituály ve sportu (či jiné rituály) měly ty náboženské nahrazovat. Rituální či ritualizované chování se paralelně objevovalo a objevuje i v profánních oblastech lidského života.

Autor při porozumění rituálu odkazuje na Sekota (2008: 81), podle kterého rituál označuje druh "nutkavě neurotických činností, spojených s pověrou či absencí čistě racionálního jednání". (Str. 19) Zajímalo by mne, proč se Christian Horák proti tomuto tvrzení neohrazuje, vždyť celá jeho práce ukazuje, že je toto porozumění rituálům, které studuje, mylné. Vede-li rituál ke větší koncentraci sportovce nebo redukci jeho nejistoty při rozhodování (v tomto ohledu je pak spíš pravidlem), pak

na rituálním jednání není nic iracionálního.

Obdobně, když autor na str. 19 píše, že: "Rituály ve sportu jsou tedy silně ovlivněny rysy pověřivosti, kdy se sportovec uchyluje k rituálnímu jednání především za účelem snížení psychického napětí před důležitým utkáním či turnajem," není zřejmé, proč by snižování psychického napětí mělo být projevem pověřivosti.

Autor neprokazuje, že by porozuměl fenoménu rituálů. V jeho odmítnutí Durkheimovy definice charakterizující rituál jako pravidlo chování v přítomnosti posvátného s poukazem, že toto neodpovídá soudobé společnosti (s. 19), je jak neporozuměním významu slova posvátné (vydělené z každodennosti), tak i slepotě vůči náboženským, byť ne nutně církevním, projevům i české společnosti.

8. *Náměty na diskuzi při obhajobě práce.* Zvolené téma je sociologicky nesmírně zajímavé, byť jeho atraktivitu spatřuji spíše v osvětlování vztahu habitu hráčů, sociálních norem a pravidel hry, než v tom, že o tématu bylo málo napsáno. Práci škodí autorova roztěkanost, když jednotlivé části práce nejsou jasně provázány. Krátké představení historie golfu je zajímavé čtení, stejně jako pasáže o disciplinaci a vytváření sociálních hranic mezi hráči, ale toto není dále propojeno s navazujícími částmi textu. Kapitoly o rituálech nejsou jasně provázány s kapitolami o habitu. Nejslabší pasáží předloženého textu je jeho metodologická a analytická část. Autor dobře formuluje základní charakteristiky zvolených metod, v textu ale vůbec není zřejmé, že by s etnograficky a autoetnograficky vytvářenými daty vůbec pracoval. Závěry, k nimž autor dochází, tak bohužel ztrácí na potřebné přesvědčivosti.

Celkové hodnocení práce: E

Datum: 25. srpna 2022

Podpis:

Jakub Grygar